Komentář Odborného panelu

3. Medical and Health Sciences

Vypracovala: prof. MUDr. Anna Šedivá, DSc.

K hodnocení byly využity bibliometrické zprávy a dále nová aplikace IDEA v poslední verzi, která zahrnuje i hodnocení Fakultních nemocnic a dalších institucí, které jsou oprávněnými žadateli o Institucionální podporu v gesci MZČR.

https://drive.google.com/drive/folders/1Mwmdb8UZRiYs_0XdKJ7xpId69m3yginD?usp=sharing

https://ideaapps.cerge-ei.cz/web-app/

Hodnocení probíhalo za období let 2016 až 2019. Hodnocení zahrnuje kategorie FORD týkající se medicínských věd, **3.1 Basic Medicine, 3.2 Clinical Medicine** a **3.3 Health Sciences**.

Z hlediska vědeckých výstupů důležitých pro MZČR jako poskytovatele Institucionální podpory výzkumných organizací v oboru významem dominuje FORD 3.2 Clinical Medicine, který taktéž vykazuje největší počty hodnocených výstupů. V překryvu s výzkumem v daných oborech, který probíhá na pracovištích vysokých škol a Akademie věd, jsou však významné i výstupy v Basic Medicine. Obdobně pro určitý segment výzkumných organizací jsou důležité výsledky Health Sciences.

Celkový pohled na výstupy Medicínských věd

Obecný pohled na výsledky oboru je velmi podobný minulým hodnoceným létům, zvláště v oboru Clinical Medicine vykazuje ČR obdobné poměry. Většina výstupů je řazena do Q1, podobně jako v Health Sciences. Výstupy v Q3 a zvláště v Q4 jsou však stále významné a nemají žádnou dynamiku, jejich procentuální podíl se nesnižuje. V oblasti Basic Sciences je podíl Q4 významný, a dominuje i ve srovnání s EU15 a světem. V tomto pohledu si více klinicky zaměřené obory, Clinical Sciences a Health Sciences vedou lépe, zvláště Clinical Sciences vykazují Q1 jenom velmi mírně za EU15 a jsou na tom lépe v celosvětovém srovnání. Současně však stále přetrvává významný podíl Q4 výstupů, které převyšují průměry v těchto kategoriích jak v EU15, tak ve světě. V rámci nyní již 4 letého sledování se tento trend v medicínských vědách zatím nedaří zvrátit, i když zvláště Clinical Medicine drží konkurenceschopnost v kategorii Q1. (slide 3. na přiložené prezentaci).

V tomto celkovém pohledu dominují v České republice Univerzity, zvláště Univerzita Karlova, nicméně toto je zkresleno její velikostí. Letošní hodnocení již umožňuje bližší pohled na podíly jednotlivých subjektů účastnících se výstupů v oblasti medicíny, což bude uvedeno v dalších odstavcích.

Zajímavý je také pohled na jednotlivé obory, například menší obory jako jsou alergologie či revmatologie, ale i další, vykazují příznivější strukturu s jasnou dominancí výstupů v Q1 než například onkologie, velký obor, kde v ČR stále převládají výstupy v Q4 (slide 4. prezentace).

Pohled na postavení jednotlivých výzkumných organizací v oblasti Medicínských věd

V letošním roce poprvé máme díky detailním analýzám možnost zhodnotit přínos jednotlivých výzkumných organizací a srovnat je ve srovnatelném měřítku. Je možnost podívat se odděleně na fakultní nemocnice a výzkumné ústavy rezortu Ministerstva zdravotnictví a na Vysoké školy nebo Ústavy akademie věd, což dává daleko jasnější představu o kvalitě jednotlivých subjektů.

Základní pohled na toto dělení umožní též srovnat počty aktivních autorů jednotlivých organizací a počty a kvalitu odpovídajících výstupů (slide 6. dané prezentace). V těchto děleních je nejdůležitější kategorií Clinical Medicine, kde je vykázán největší počet výstupů. V prezentaci v grafické formě jsou nejlépe vidět největší a nejdůležitější organizace, co do počtů autorů i výstupů dominuje VFN, dále FN Brno a FN v Motole, následovány řadou dalších organizací.

Kvalita výstupů jednotlivých organizací

Podíly výstupů v jednotlivých kvartilech umožní dobré rozlišení kvalitních výzkumných organizací (slide 6.). Opětovně specializovaná pracoviště, jako je Revmatologický ústav, Endokrinologický ústav, IKEM či UHKT vykazují příznivější spektrum kvality výsledků, samozřejmě při jejich nižším celkovém počtu. Velké fakultní nemocnice dominují počtem, ale některé i kvalitou, jako jsou zvláště největší, VFN, FN Motol a FN Brno.

V letošním roce je taktéž nově hodnocena kategorie výstupů, kde je korespondující autor z dané organizace (slide 7. přiložené prezentace). Výše uvedené organizace VFN, FN v Motole mají i největší celonárodní podíl kvalitních výstupů Q1 a Q2, následované FN Brno a FN u svaté Anny a IKEM. Podíl kvalitních výstupů s vlastním původem a korespondujícím autorem tvoří kolem 20% všech výstupů v těchto kategoriích.

Jedná se o nejdůležitější ukazatel kvality vlastních výzkumných aktivit organizace, který by měl být pečlivě sledován ve svém vývoji do budoucna a zohledněn. Zatím nejlépe vystihuje kvalitu výzkumu daných výzkumných organizací.

Pohled na obor ze strany Vysokých škol

V medicínském výzkumu je pohled na výsledky složitý zvláště v oblasti fakultních nemocnic, které jsou zároveň organizacemi Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva školství. Výsledky jsou tedy nárokovány oběma subjekty. Z pohledu vysokých škol žebříčkům počtu a kvality výstupů dominují podle očekávání Karlova Univerzita a Masarykova Univerzita (slide 8.). V podílech korespondujících autorů zaujímá význačné místo Univerzita Karlova s tímto podílem 42% v oboru Clinical Medicine, následovaná s odstupem Masarykovou Univerzitou (14%) a dalšími subjekty.

Závěr

Závěrem je možno konstatovat, že v oblasti Medicínského výzkumu zaujímá Česká republika stabilní místo zvláště v podoboru Clinical Medicine. V průběhu let se toto postavení mnoho nemění, a stále přetrvává i významný podíl výstupů méně kvalitních, zvláště v Q4. Významně se zlepšil celý proces hodnocení podle Metodiky2017+, který v letošním roce umožnil detailní pohled na jednotlivé výzkumné organizace z hlediska jejich velikosti a aktivity jejich autorů, a dále z hlediska kvality výstupů. Nejdůležitějším úhlem náhledu je však podíl jejich korespondujících autorů, který odhalí vlastní výzkumnou aktivitu. Tento pohled by měl do budoucna nabývat na důležitosti. Je možno zvážit i posílení tohoto směru analýzy zahrnutím i prvoautorských publikací, eventuálně publikací mladých autorů.